

Groot Romanse
THINK Deur DK Boeke
DIGITAL ACADEMY

Die Wêreld se Merkwaardigste Fiksie
Ondersoek en Verduideliking

Jane Eyre

1847 –

Drie volumes – VK

Charlotte Bronte

(1816 - 1855)

Jane Eyre, Charlotte Bronte se heldin, vertel haar eie storie, met groot direkheid en openhartigheid, wat begin met haar kinderjare.

Sy is 'n weeskind, in die sorg van 'n liefdelose weduwee-tante, mev Reed, wat drie bederfde kinders van haar eie het.

Op die ouderdom van 10 word Jane weggestuur na die wrede Lowood-skool, wat deur die skynheilige en heiligsugtige mnr Brocklehurst gelei word.

Jane se troos in hierdie harde omgewing is haar vriendskap met 'n ander leerling - die heilige, boekagtige Helen Burns, wat sterf van tering (soos Charlotte se eie suster Maria, op wie die karakter gebaseer is).

Na 'n verskriklike tifus-uitbraak word mnr Brocklehurst ontslaan, en toestande by die skool verbeter. Jane word bevriend met 'n simpatieke onderwyseres, Mej. Temple, en uiteindelik word sy self 'n onderwyser by Lowood.

Sy reis dan na Thornfield Hall om goewerneur te wees in die huishouding van die woedende maar fassinerende mnr Rochester, op wie sy verlief raak. Die paar raak verloof, maar Jane ontdek dat hul huwelikspaar verloof raak, maar Jane ontdek dat hul huwelik grootliks sou wees, want mnr Rochester het reeds 'n vrou.

Moedeloos verlaat Jane Thornfield en reis blindelings voordat sy op die drumpel van 'n afgesonderde huis ineenstort. Sy word ingeneem deur twee susters, Diana en Mary Rivers, wie se broer, St John Rivers, wat vir haar werk vind as 'n onderwyseres in 'n plaaslike skool.

St John Rivers bewonder Jane se onkreukbare integriteit en stel 'n huwelik met haar voor, maar sy koudheid stoot haar weg - en dit lyk asof sy die stem van mnr Rochester hoor wat na haar roep. Sy keer terug na Thornfield om die huis te vind wat afgebrand is, Bertha Rochester is dood en mnr Rochester wasa erg beseer. Sy verneem ook by St John Rivers dat sy 'n fortuin van haar oom geërf het. Nou, uiteindelik kan sy en meneer Rochester trou.

*“Ek het vryheid begeer; na vryheid
het ek gesnak; vir vryheid het ek 'n
gebed uitgespreek; dit het gelyk of
dit op die wind verstrooi was en dan
effens gewaai het. Ek het dit laat
vaar en 'n nederiger smeking
gesmee; vir verandering, stimulus:
ook daardie petisie was in vae
ruimte weggegee: "Toe," het ek half
desperaas gehuil, "gun my ten
minste 'n nuwe diensbaarheid!”*

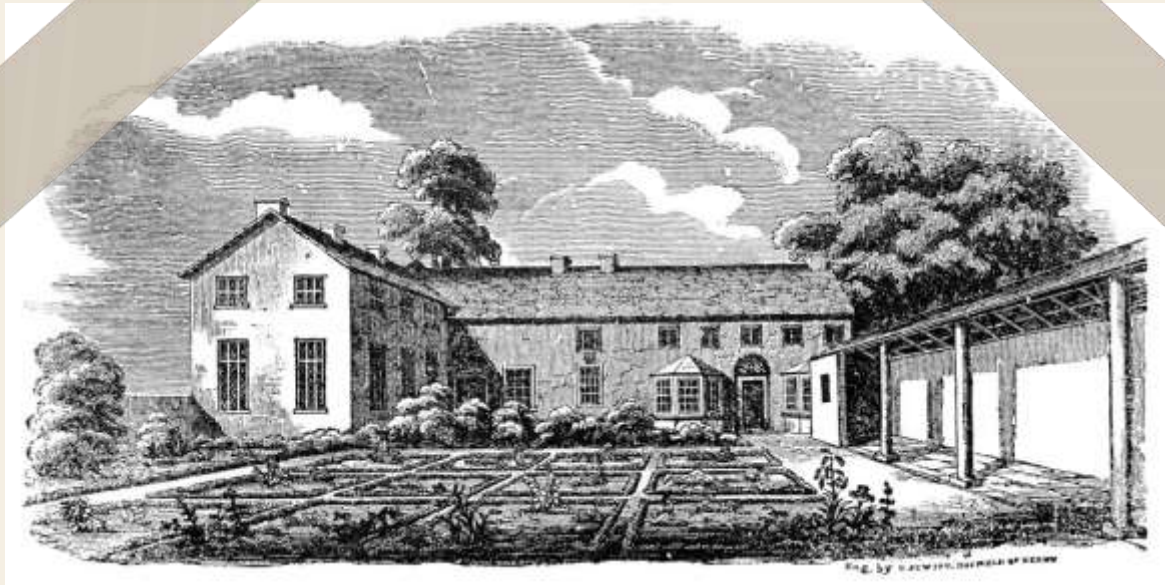
**Illustrasie van Jane Eyre en
Mnr. Rochester**

In Konteks – Inspirasie vir Lowood Skool

Die 19de-eeuse houtgravure op die volgende bladsy wys die Clergy Daughters se skool by Cowan Bridge, in Lancashire, waarheen Charlotte, 8 jaar oud, saam met Emily gestuur was om by hul ouer susters, Maria en Elizabeth aan te sluit.

Toestande was haglik, en gou was daar 'n uitbreking van tifus. Maria was baie siek en was huis toe gestuur, waar sy aan tuberkulose gesterf het, op die ouderdom van 11. Elizabeth het daarna gesterf op die ouderdom 10.

Clergy Daughters Koshuis

Goewerneur

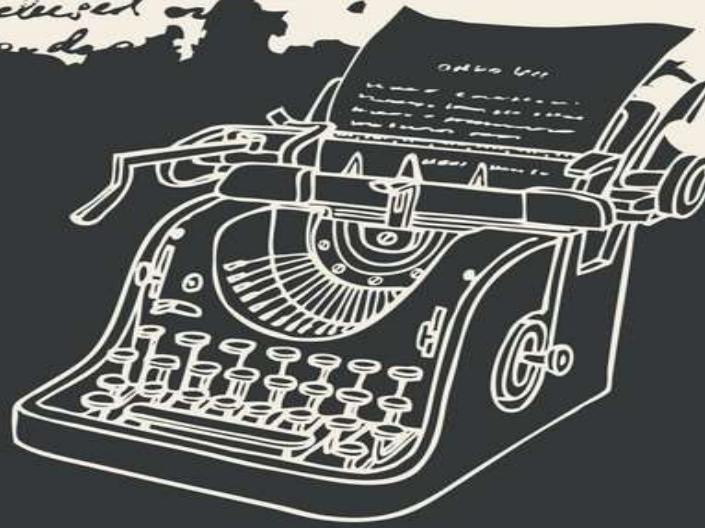

Op die ouderdom van 18 word Jane Eyre 'n goewerneur van Mnr. Rochester se wyk, Adele. In die 19de eeu het gegoede huishoudings dikwels goewerneurs gehad, wat 'n groot deel van die fiksie van die tydperk bevat. Die rol van goewerneur, 'n soort voortreflike dienaar, was een van die min opsies wat oop was vir 'n opgevoede jong vrou met min belangrikheid.

Jean-Baptiste Jules Trayer se skildery *The Lesson* (1861) wys hoe 'n goewerneur 'n jong dame leer

Eerste Uitgawe

Die Bronte-susters het skuilname gebruik toe hulle hul romans gepubliseer het: Acton (Anne), Currer (Charlotte) en Ellis (Emily) Bell. In die eerste uitgawe het Charlotte vir Jane Eyre die subtitel "'n Outobiografie" gegee, maar sy het dit uit latere uitgawes verwyder.

JANE EYRE.

An Autobiography.

EDITED BY

CURRER BELL.

IN THREE VOLUMES.

VOL. I.

LONDON :

SMITH, ELDER, AND CO., CORNHILL.

1847.

Titelblad van die eerste uitgawe

Manuskrip

Slegs een manuskrip van Jane Eyre bestaan nog – die billike kopie wat Charlotte in Augustus 1847 aan die uitgewer, *Smith, Elder and Co*, gestuur het.

In die gedeelte wat op die volgende bladsy gewys word, vertel Jane, wat verkeerdelik glo dat mnr Rochester met Blanche Ingram gaan trou, vir hom dat sy Thornfield gaan verlaat en beskryf passievol die krag van haar gevoelens.

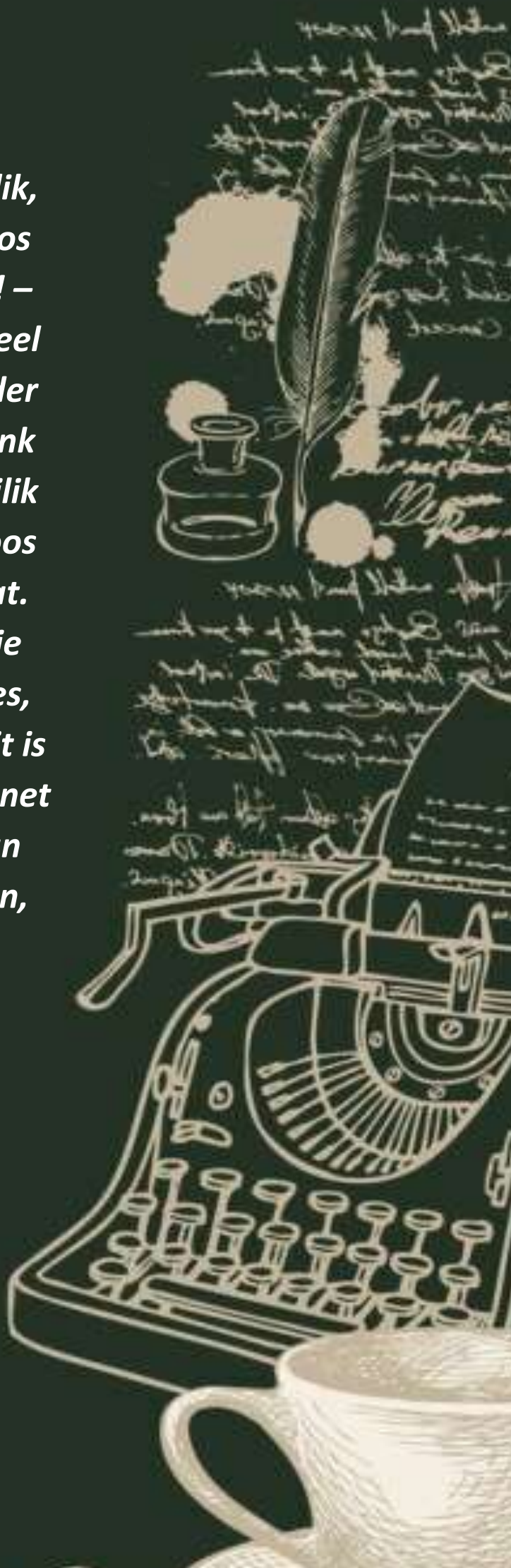
185

joy and analyze the species of pleasure brooding for me in the hour
and situation. It was three o'clock; the church bell tolled as I
passed under the belfry; the charms of the hour lay in its approach
approaching dimness; in the low-gliding and pale-beaming sun.
I was a mile from Thornfield in a lane noted for wild roses in
summer, for nuts and blackberries in Autumn, and even now
possessing a few coral treasures in hips and haws, but whose
best winter delight lay in its utter solitude and leafless repose.
If a breath of air stirred, it made no sound here, for there was
not a holly, not an evergreen to rustle, and the stripped hawthorn
and hazel bushes were as still as the white, worn stones which
causewayed the middle of the path. Far and wide, on each side
there were only fields, where no cattle now browsed, and the little
brown birds which stirred occasionally in the hedge looked only like
single russet leaves that had forgotten to drop.

This lane inclined up-hill all the way to Hay; having reach-
ed the middle, I sat down on a stile which led thence into a field.
Gathering my mantle about me and sheltering my hands in my muff,
P. 209 I did not feel the cold, though it froze keenly, as was attested by a
[sheet of ice covering the causeway where a little brooklet, now con-
gealed, had overflowed after a rapid thaw some days since.
From my seat I could look down on Thornfield; the grey and
battlemented hall was the principal object in the vale below
me; its woods and dark rocky rock against the West. I

Bladsy uit die Jane Eyre-manuskrip

“Dink jy, omdat ek arm, onduidelik, eenvoudig en klein is, is ek sielloos en harteloos? – Jy dink verkeerd! – Ek het soveel soos jy, - en vol soveel hart! En as God vir my een of ander skoonheid en baie rykdom geskenk het, sou ek dit vir jou net so moeilik maak het om my te verlaat, soos dit nou vir my is om jou te verlaat. Ek praat nie nou met jou deur die medium van gebruike, konvensies, of selfs van sterflike vlees nie: - dit is my gees wat jou gees aanspreek; net asof altwee deur die graf gegaan het, en ons by God se voete staan, gelyk, - soos ons is!”

Waansinnige Voël

Selfs nadat Mnr. Rochester vir Jane gesoen en omhels het, glo sy steeds hy sal met 'n ander vrou trou. Hy vertel haar dat sy in sy arms sukkel "soos 'n wilde, woes voël" en sy antwoord dat sy geen vasgekeerde voël is nie, maar "'n vrye mens met 'n onafhanklike wil". Selfs wanneer hy haar sy hart en hand bied, kan sy hom nie glo nie.

“Jane, wees stil; moenie so sukkel nie, soos 'n wilde, woes voël wat in sy desperaatheid sy eie verekleed skeur. ‘Ek is geen voël nie, en nie net verstrik jy my nie: ek is 'n vrye mens met ‘n onafhanklike wil; wat ek nou inspan om jou te verlaat.’ Nog 'n poging het my vrygemaak, en ek het regop voor hom gestaan. ‘En jou wil sal jou lot bepaal,’ het hy gesê: ‘Ek bied jou my hand, my hart en 'n deel van al my besittings aan.’ Jy speel 'n krag, waaroor ek bloot lag.’

Jane Eyre as Verteller

Passievol en reguit was daar nog nooit voorheen 'n verteller soos Jane Eyre nie. Sy spreek die leser dikwels direk aan en deel gedagtes en gevoelens waarvan ander karakters in die roman onbewus is. Sy neem ons in haar vertrouwe. Die roman se bekendste sin, "Leser, ek het met hom getrou," wat die laaste hoofstuk begin, is tipies hiervan. Eenvoudig en verwaarloos, Jane honger na liefde en na vryheid.

Die roman is inderdaad deur sommige kontemporêre kritici betreur vanweë die heldin se opstandigheid. Ander, insluitend mede-romansskrywers, het die oorspronklike mengsel van stomp realisme en fantastiese, Gotiese elemente bewonder. Dit verwys na die uitgebreide verhale van die denkbeeldige lande van Gondal en Angria wat Bronte en haar susters in hul jeug saamgestel het.

Bronte, toe 31, was onbekend toe die roman gepubliseer is, maar haar onkonvensionele liefdesverhaal het vinnig 'n topverkoper geword. Haar skuilnaam, "Currer Bell", het lesers geprikkel, en daar was baie spekulاسie oor haar ware identiteit.

Bronte het gehoop om anoniem te bly, maar moes haarself openbaar toe Thomas Newby, die gewetenlose uitgewer van Wuthering Heights en Agnes Grey, ook onder skuilname geskryf het, hul verkope probeer verhoog het deur te impliseer dat hulle ook deur die skrywer van Jane Eyre geskryf is.

Ten spyte van haar onwilligheid het sy 'n literêre beroemdheid geword, maar die jare wat gevolg het was gekenmerk deur tragedie.

Haar broer Branwell is op die ouderdom van 31 oorlede, en binne 'n jaar het haar susters Emily en Anne albei aan tuberkulose gesterf. Charlotte het nog twee romanse geskryf – Shirley (1849) en toe Vilette (1853).

Die jaar ná Villet se publikasie het Charlotte met Arthur Nicholls, haar pa se voormalige kuraat, getrou. Die huwelik was gelukkig, maar van korte duur: verswak deur swangerskap, is sy minder as 'n jaar later dood.

“Wie blameer my? Baie, sonder twyfel; en ek sal ontevrede genoem word. Ek kon dit nie help nie: die rusteloosheid was in my aard; dit het my soms tot pyn geroer. Toe was my enigste verligting om met die gang van die derde verdieping heen en weer te loop, veilig in die stilte en eensaamheid van die plek, en my geestesoog te laat stilstaan by watter helder visioene ook al voor dit opgekom het - en, beslis, hulle was baie en gloeiend; om my hart te laat ophef deur die uitbundige beweging, wat, terwyl dit in die moeilikheid opgeswel het, het dit met lewe uitgebou; en die beste van alles, om my innerlike oor oop te maak vir 'n verhaal wat nooit geëindig het nie - 'n verhaal wat my verbeelding geskep en voortdurend vertel het; versnel met al die voorvalle, lewe, vuur, gevoel wat ek begeer het en nie in my werklike bestaan gehad het nie.”

Inspirasie vir Thornfield Saal

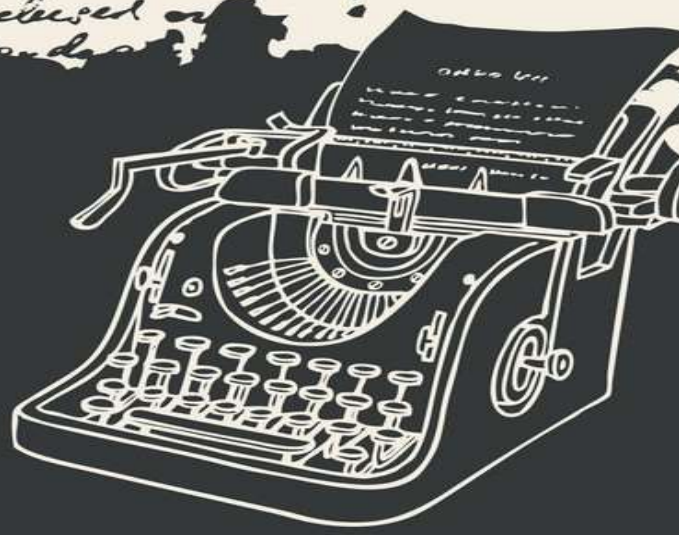

Dit was drie verdiepings hoog, van proporsies nie groot nie, alhoewel aansienlik: 'n heer se herehuis, nie 'n edelman se sitplek nie: kantels rondom die bokant het dit 'n skilderagtige voorkoms gegee. Thornfield was waarskynlik gebaseer op North Lees Saal, naby Hathersage, in Derbyshire. Charlotte Bronte het dit goed geweet uit haar besoeke aan haar naaste vriendin, Ellen Nussey, wat in Hathersage gewoon het.

Illustrasie van Thornfield Saal

Berthe Rochester

Op die punt om met meneer Rochester te trou, vind Jane sy geheim uit. Sy vrou, Bertha, wat op die volgende bladsy deur Edmund Henry Garrett uitgebeeld word, woon opgesluit in kamers op die derde verdieping van Thornfield. Rochester het haar, as Bertha Mason, in Jamaika ontmoet en met haar getrou vir haar skoonheid en rykdom, sonder om te weet van die geestelike onstabieleit wat in haar gesin bestaan het.

**Illustrasie van Berthe Rochester deur
Edmund Henry Garrett**

Die Bronte Familie

Charlotte Bronte se familie geskiedenis lyk tragies, maar haar familie was ook haar bron van inspirasie en aanmoediging. Haar tante Branwell, wat ingetrek het nadat Charlotte se ma dood is, was hoogs opgevoed: albei het die boekagtige belange van sy dogters aangemoedig.

Van kleins af het Charlotte geskryf in samewerking en vriendelike kompetisie met haar broers en susters, insluitend haar broer Branwell.

Charlotte se eerste publikasie was 'n familiepublikasie: in 1846 het sy, Anne en Emily 'n versameling van hul gedigte gepubliseer, onder die skuilname (Acton, Currer en Ellis Bell) wat hulle later vir hul romans gebruik het.

Publieke bewustheid van die drie susters as 'n buitengewone kreatiewe groep het vinnig versprei ná die publikasie van Charlotte se "Biografiese kennisgewing" aan die voorkant van die 1850 dubbele uitgawe van *Wuthering Heights* (geskryf deur Emily) en *Agnes Gray* (geskryf deur Anne).

Dit het 'n aanskoulike beeld gegee van die drie wat saam met mekaar werk en hul liefde vir lees en hul literêre ambisies deel. "Ons het baie vroeg die droom gekoester om eendag skrywers te word."

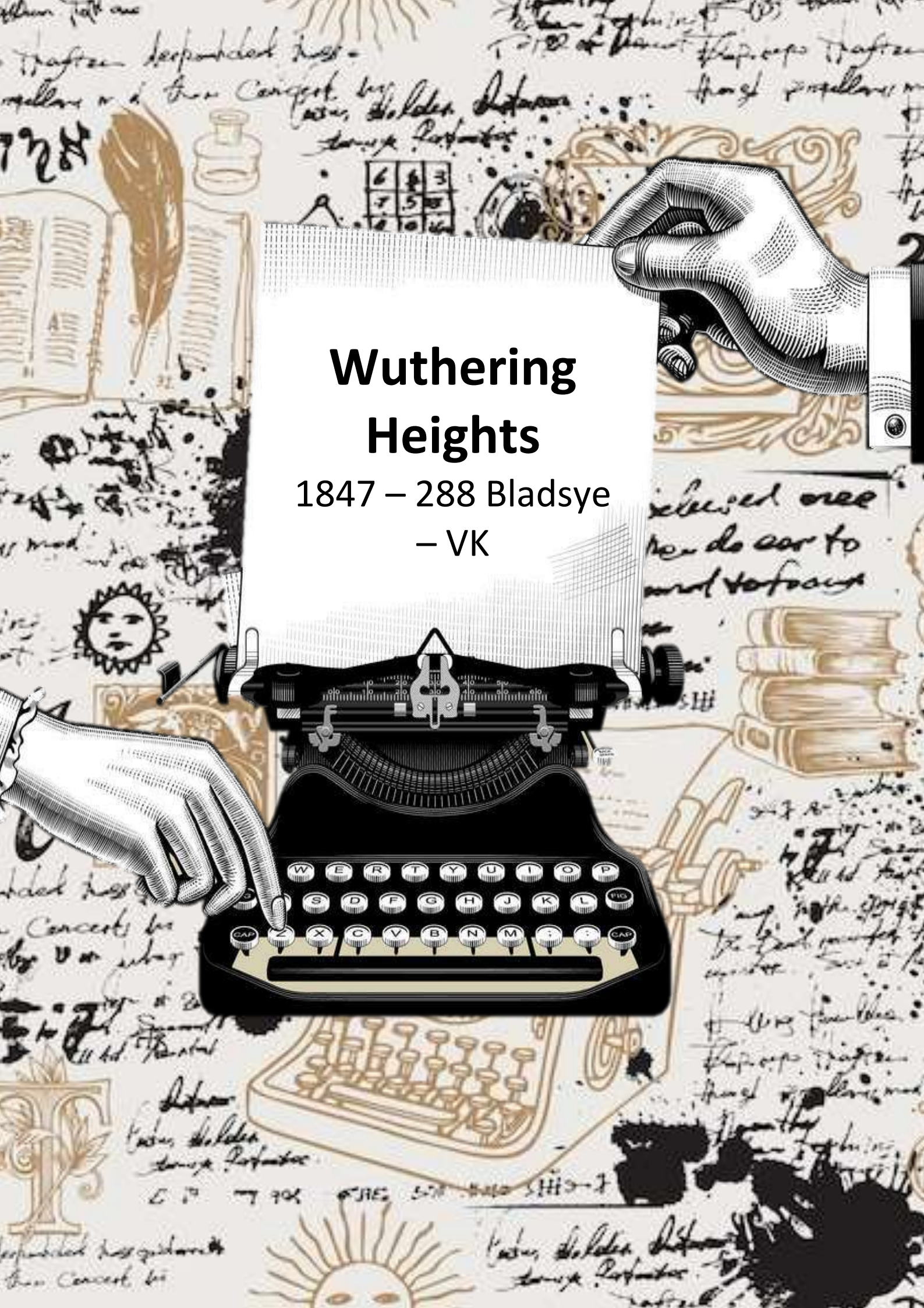

**Illustrasie van Charlotte Brontë
en Haar Susters**

Wuthering Heights

1847 – 288 Bladsye
– VK

Emily Bronte

(1818 - 1848)

“Dit is Moors en wild en knoestig soos 'n wortel van heide.” Dit is hoe Charlotte Bronte, *Wuthering Heights* beskryf het in die Biografiese Kennisgewing wat sy skryf ná haar suster Emily se dood op die ouderdom van net 30, 'n jaar ná die boek se publikasie. Dit was Emily Bronte se enigste roman, hoewel sy ook 'n aantal kragtige, liriese gedigte geskryf het.

Sy het byna haar hele lewe in Haworth, Yorkshire deurgebring, en het uiteindelik baie van 'n huishoudster se pligte by haar gesinshuis opgeneem, nadat sy net 'n kort tydjie weg was by die skool, en 'n kort en ongelukkige tyd as onderwyser in Halifax gewerk het. Van die dialek wat deur sommige van die karakters gepraat word tot die sprekende besonderhede van weer en van die natuurlike wêreld, hierdie 'n roman gewortel in 'n spesifieke omgewing, geïnspireer deur die heide naby haar huis.

Ondanks al die wildheid van die roman is die narratiewe struktuur van *Wuthering Heights* uitgebrei en vaardig hanteer.

Dit open in 1801, met die vertelling van Mnr Lockwood, wat die afgesonderde herehuis van Thrushcross Grange gehuur het. Hy besoek sy verhuurder, Heathcliff, wat op die heide by die selfs meer afgeleë heuwelplaas van Wuthering Heights woon. Lockwood word dan deur sy huishoudster, Nelly Dean, die geskiedenis van Wuthering Heights gegee.

Haar vertelling neem ons terug oor die voorafgaande drie dekades om 'n verhaal van bitter wedywering en verydelde passies te vertel. Heathcliff was 'n vondelingkind wat Mnr. Earnshaw na Wuthering Heights gebring het. Hy het begin om lief te wees vir Earnshaw se dogter, Catherine, maar is wreed behandel deur sy jaloerse seun, Hindley.

Die Earnshaws raak verstrengel met 'n ander familie, die Lintons, wat die oorspronklike eienaars van Thrushcross Grange was. Catherine is betower deur hul meer verfynde bestaan en trou met Edgar Linton - en in 'n skema van wraak wen Heathcliff die hart van Edgar se suster, Isabella.

Die botsings tussen hierdie karakters is gewelddadig en vernietigend. Bronte neem egter die verhaal vorentoe vanaf Lockwood se aankoms, om te sien hoe 'n jonger generasie, Hindley se seun Hareton en Catherine se dogter, na haar vernoem, die woede van 'n ouer generasie kan ontsnap.

Mnr. Lockwood ontmoet Heathcliff

In Konteks – Top Withens

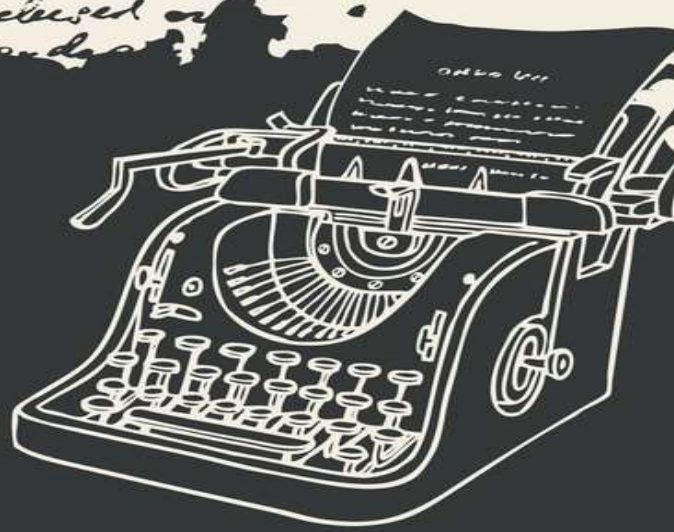
Daar word gesê dat die verwoeste plaashuis op die heide bo
Haworth (getoon op die volgende bladsy) die inspirasie vir
Wuthering Heights was.

Dit dateer uit die 16de eeu en was in die Brontes se dag nog
bewoon. Dit lyk min met die huis wat Lockwood in die roman
beskryf, maar die ouderdom, afgeleë ligging en blootgestelde
situasie stem ooreen met dié van *Wuthering Heights*.

Top Withens

Emily Bronte se Dagboek

Geteken deur Emily op die ouderdom van 18, die skets in haar dagboek wat op die volgende bladsy gewys word, wys haar werk by 'n tafel oorkant haar suster Anne, wat toe 17 was (hulle is gemerk "Anne" en "Emily"). Haar inskrywing vir 26 Junie 1837 teken aan dat Charlotte in haar tante se kamer "werk" terwyl Anne 'n gedig skryf. Emily skryf self 'n storie oor Gondal – 'n denkbeeldige eiland waarvan die susters se geskiedenis opgeteken het.

Monday evening June 26 1839
 At 10 o'clock closed the writing in Anne's room
 Anne & I went to her room and I writing in the drawing room
 I began to write "Jane" was the evening and brightly the sun - I began
 Anne's like the 1st vol - 4th page from the book & 2 fine plates which
 they already had. Sunday day Anne working in the little room paper
 and ink. Today in the kitchen - the Empress and Empress of
 Russia and assistance preparing to depart from England to cross to
 France for the emigration which will be on the 12th of July
 Anne's visit is concluded the throne this month. Northampton in
 January etc - 2 months at Exeter. All right and night the world
 condition it is to be hoped we shall all be in the day 4 years at
 Anne's time a Charlotte will be 25 and 2 months - I shall be
 just 24 it being his birthday - myself 22 and 10 months and again
 Anne 21 and nearly 3 half & wonder where we shall be and
 how we shall be and what kind of a day it will be then let us hope
 for the best Emily Jane Brontë - Anne Brontë

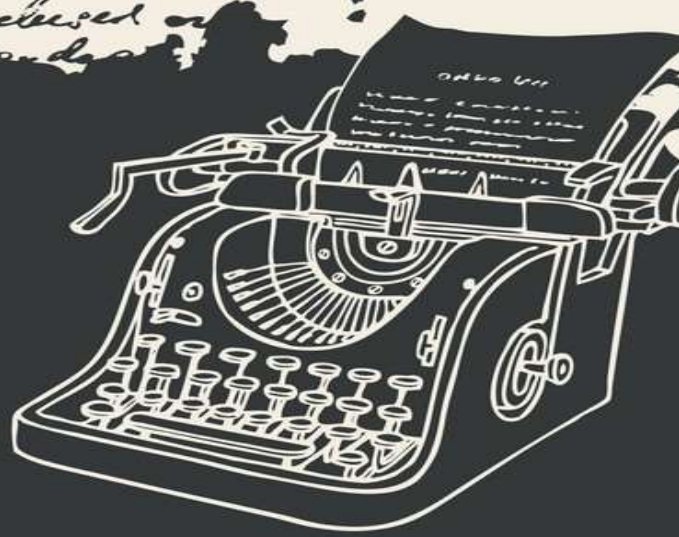

I hope that this day of parting shall
 be the last of this world's troubles
 I hope it may be so
 Anne & I shall be in the
 same place as before comfortable
 may be distant

And come Emily 10s part 4 o'clock you Anne
 Anne began to read to me in the evening
 Emily will write to you
 I am glad to go out to work and if we

Skets in Emily Bronte se
 Dagboek

Heathcliff

Heathcliff, wat in 1931 deur Clare Leighton op die volgende bladsy uitgebeeld word, is een van die mees buitengewone karakters in alle Victoriaanse fiksie. Passievol, smalend en bowenal wraaksugtig, hy het wat Nelly Dean noem 'n "gewelddadige natuur". Nadat hy deur Hindley Earnshaw verneder en deur Catherina verwerp is, verlaat hy *Wuthering Heights*, net om drie jaar later terug te keer, geheimsinnig welgesteld, om sy wraak te neem.

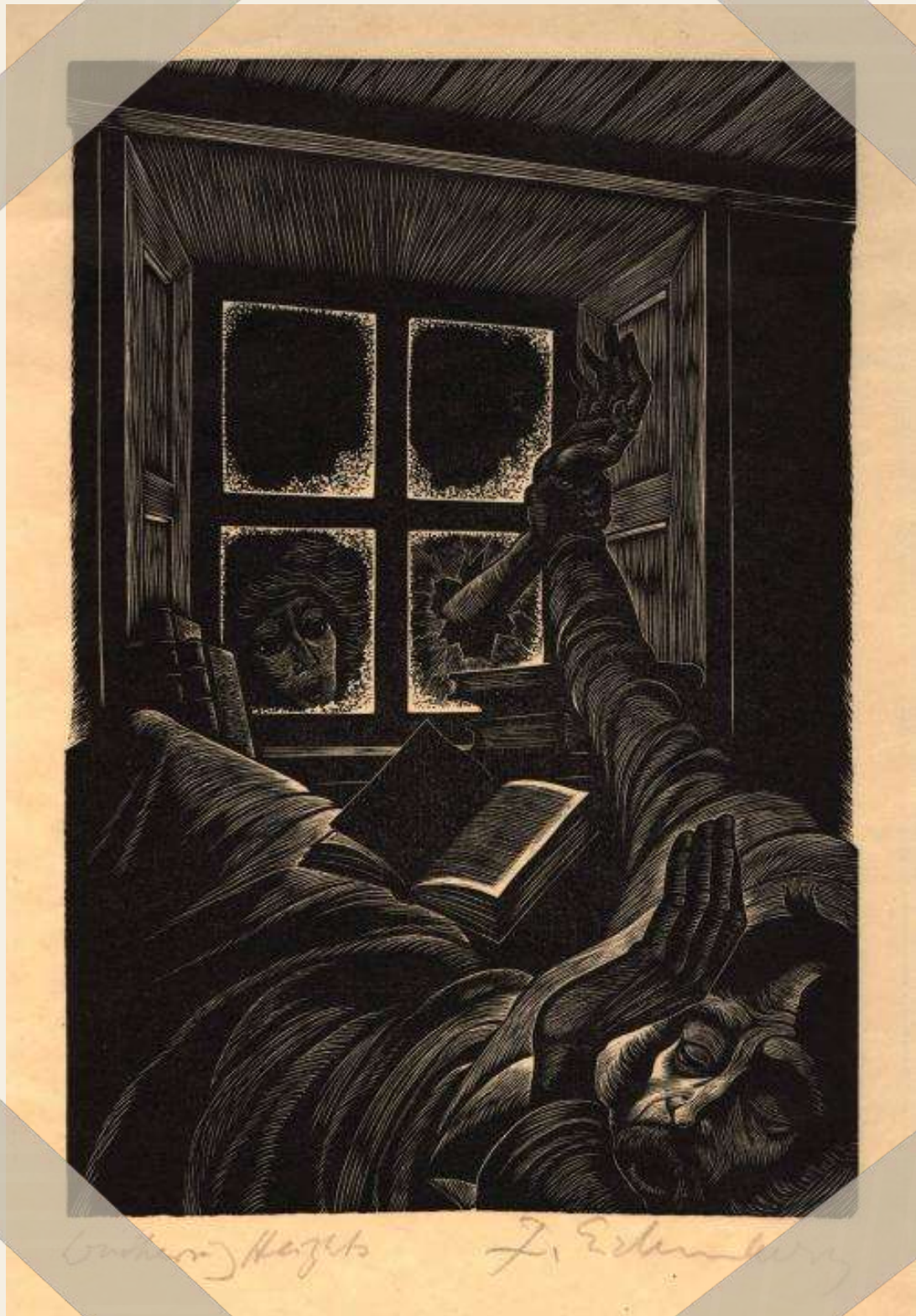
**Illustrasie van *Heathcliff* deur Clare
Leighton**

Die Bonatuurlike

“Ek het 'n oortuiging dat hulle onder ons kan, en wel, bestaan!” Heathcliff roep vir Nelly Dean uit. Verskeie van die karakters in *Wuthering Heights*, soos hulle deur die verlede spook, deel blykbaar Heathcliff se geloof. Bronte gebruik die bonatuurlike om haar karakters se vrese en begeertes te dramatiseer, maar laat die leser vry om "natuurlike" verklarings vir die boek se vreemde gebeure te vind.

In die openingsepisode het die verbeeldinglose verteller, Lockwood, 'n spookagtige visioen gehad wat 'n nagmerrie kon wees. Net so eindig die roman daarmee dat hy weier om 'n herderseun se berig te glo dat hy die spoke van Heathcliff en Cathy op die heide gesien het.

***The Apparition* (1942), deur Fritz Eichenberg, wys hoe Lockwood Cathy se spook by sy venster sien.**

“My groot ellendes in hierdie wêreld was Heathcliff se ellendes en ek het elkeen van die begin af dopgehou en gevoel: my groot gedagte in die lewe is hyself. As alles anders vergaan het, en hy het gebly, sou ek nog steeds bly wees; en as alles anders oorbly, en hy word vernietig, sou die heelal na 'n magtige vreemdeling verander: ek behoort nie deel daarvan te wees nie. – My liefde vir Linton is soos die loof in die woorde: tyd sal dit verander, ek is terdeë bewus, soos die winter die bome verander. My liefde vir Heathcliff lyk soos die ewige rotse daaronder: 'n bron van min sigbare genot, maar dit is noodsaaklik.”

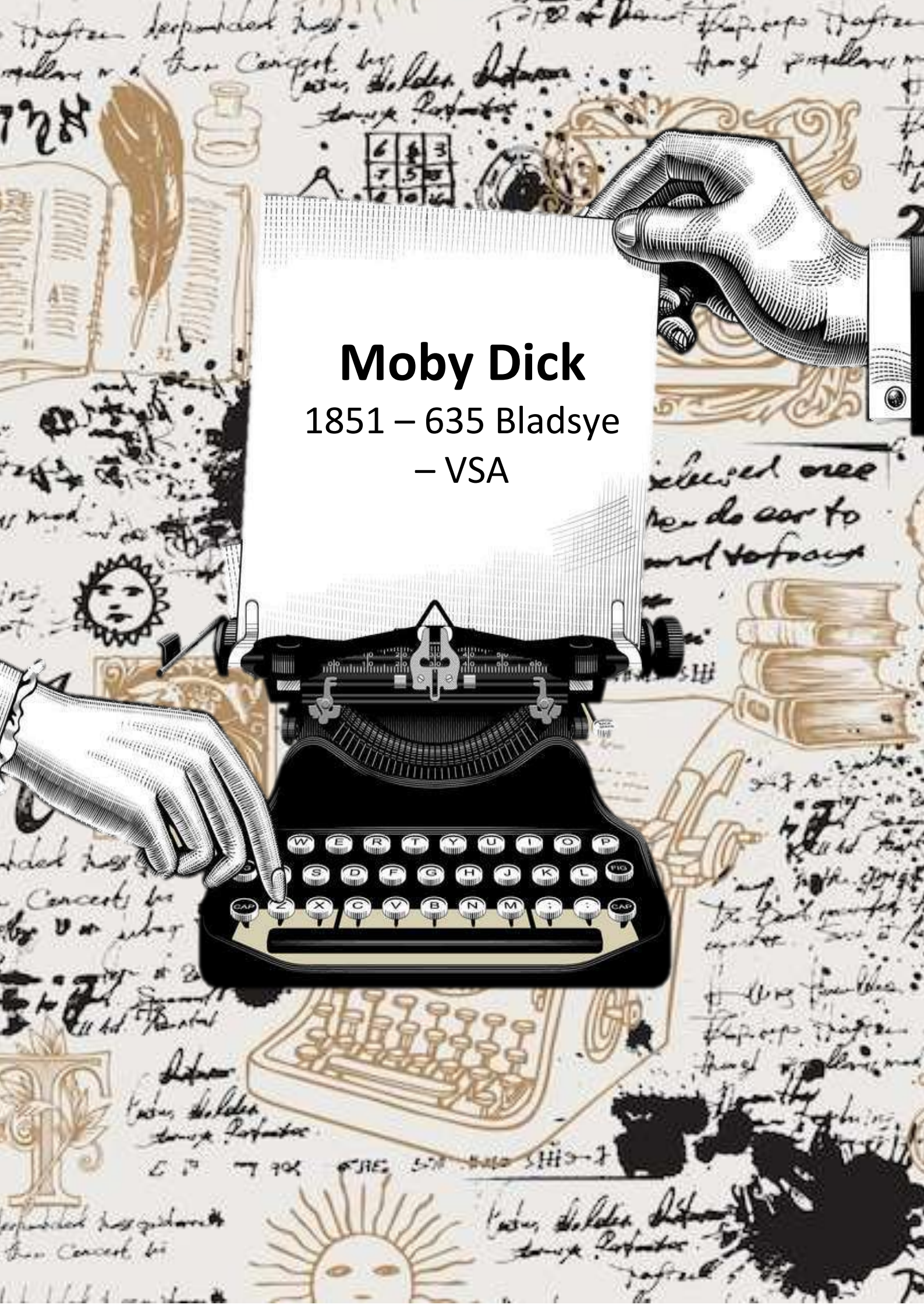

***Nelly, ek is Heathcliff! Hy is altyd,
altyd in my gedagtes: nie as 'n
plesier nie, net so min as wat ek
altyd 'n plesier vir myself is, maar
as my eie wese. Moet dus nie
weer van ons skeiding praat nie:
dit is onprakties; en – sy het
stilgebly en haar gesig in die
voue van my toga gesit; maar ek
het dit met geweld weggeruk. Ek
was uit geduld met haar
dwaasheid!”***

Moby Dick

1851 – 635 Bladsye
– VSA

Herman Melville

(1819 - 1891)

Moby-Dick begin met een van die bekendste reëls in die geskiedenis van die roman, “Noem my Ishmael”, en volg die avonture van 'n rondloper seeman wat by die bemanning van die Pequod, 'n walvisjagskip aansluit.

Sy enigmatiese kaptein, Agab, is ingestel op 'n soeke na persoonlike wraak teen 'n wit walvis wat in die verlede sy been afgebyt het. Ismael vertel dat hy 'n Polinesiese harpoener, Queequeg, in New Bedford, 'n belangrike walvisjagsentrum aan die ooskus van die VSA ontmoet het, voordat die vaart begin het.

Ishmael en Queequeg bevestig hul vriendskap nadat hulle 'n bed gedeel het op 'n ysige nag, en sluit dan aan by die bemanning van die Pequod, wat saamgestel is uit enkelvoudige karakters, wat wissel van die *American First Mate, Starbuck*, tot harpoeners van verskeie nasionaliteite, insluitend Daggoo, 'n Afrikaner, en Tashtego, 'n inheemse Amerikaner.

Kaptein Agab self, vernoem na 'n goddelose koning in die Ou Testament, staan in die skaduwees in die eerste hoofstukke. Sy verskyning op die dek verenig baie van die bemanning in sy strewe na die legendariese walvis, Moby Dick.

Die reis word Agab se reis van obsessie en die ontvouende drama sluit verhare oor die wit walvis self in, verslae van die vang en slag van ander walvisse ('n meer algemene praktyk in die tyd as vandag), ontmoetings met ander skepe (beide vriendelik en nie), en die alledaagse werk van seelui aan boord van 'n 19de-eeuse walvisjagskip.

Nadat sy eerste boek, *Typee*, in 1846 gepubliseer is, het Herman Melville 'n gewilde en suksesvolle skrywer geword van eksotiese, gefiksionaliseerde reisverhale gebaseer op sy eie ervarings as 'n matroos.

In die jare voor *Moby-Dick* het Melville egter al hoe meer gefrustreerd geraak met die eise van sy uitgewers, wat wou hê hy moet aanhou om meer van dieselfde soort materiaal te produseer.

Gevollik het sy skryfwerk toenemend filosofies en wydverspreid geword, aangesien hy probeer het om sy behoefte om 'n boeiende verhaal te skryf te kombineer met sy begeerte om 'n dieper kyk na wat die wêreld laat werk het.

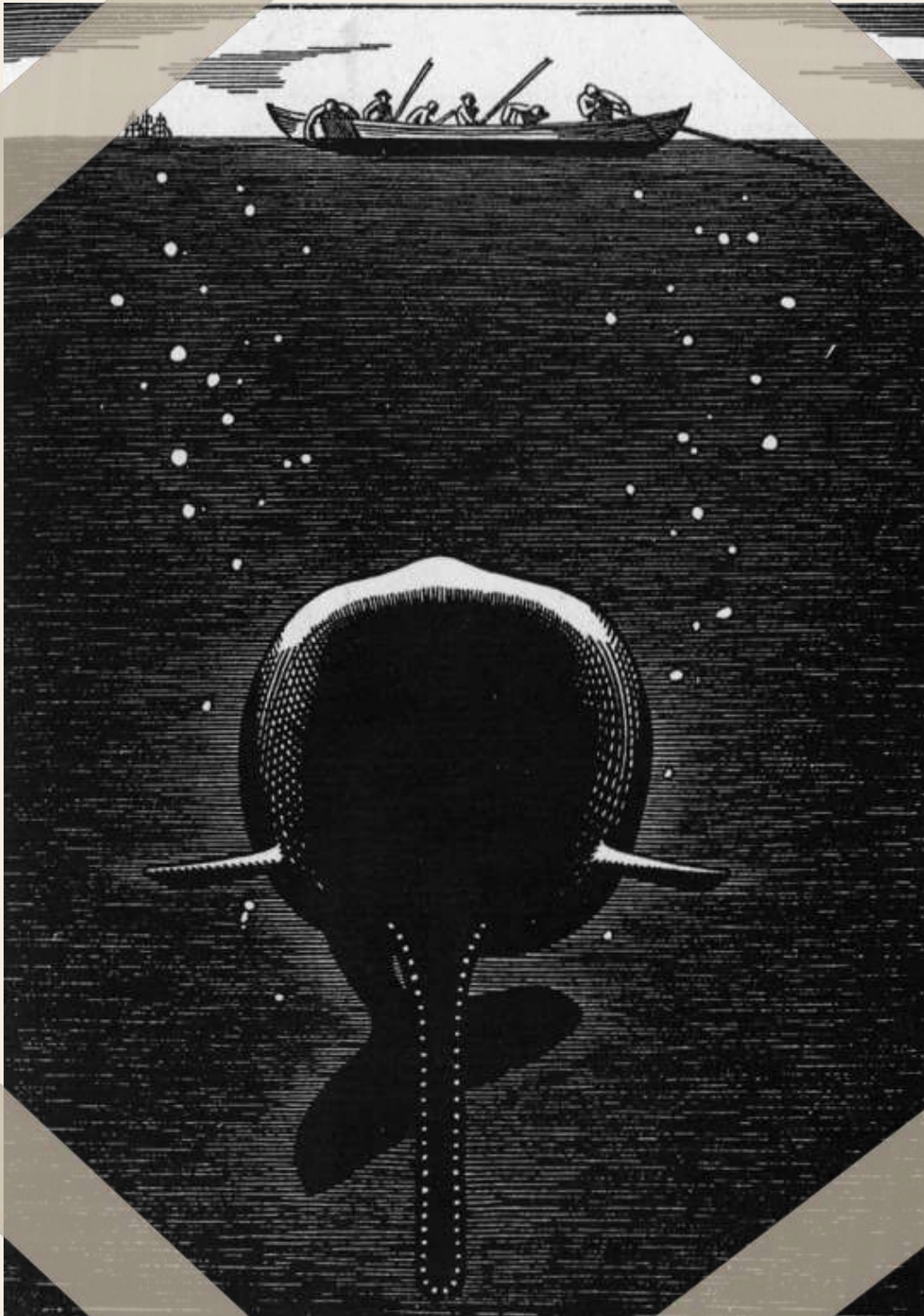

Verhale van Wraaksugtige Walvisse

Moby-Dick is 'n merkwaardige vrees vir literêre verbeelding, maar dit is ook geïnspireer deur verskeie werklike gevalle van wraaksugtige walvisse. Legendariese walvis, 'n albino-spermwalvis met die naam Mocha Dick, het 'n reputasie ontwikkel om skepe aan die kus van Chili aan te val, en het in 1839 die onderwerp geword van 'n artikel deur J.N. Reynolds getiteld "*Mocha Dick: or the White Whale of the Pacific: A Leaf from a Manuscript Journal*".

Melville het die artikel gelees wat in die New Yorkse maandelikse tydskrif *The Knickerbocker* verskyn het. Hy het ook op 'n boek genaamd *Narrative of the Most Extraordinary and Distressing Shipwreck of the Whale-Ship Essex* (1821) geteken, deur Owen Chase, wat die sink van 'n walvisjagskip deur 'n woedende spermwalvis aan die kus van Suid-Amerika beskryf het.

Kunstenaar en matroos Rockwell Kent het van sy beste illustrasies vir die 1930 Amerikaanse uitgawe van Moby-Dick vervaardig.

Jag op die Walvis

Melville het sy eie persoonlike ervaring van walvisjagskepe gehad, wat 'n winsgewende deel van die Amerikaanse ekonomie in die 19de eeu was. Hy het sy kennis gebruik om 'n aanskoulike portret te gee van die lewe aan boord van die Pequod, van harpoening van walvisse tot hoe hulle afgeslag is.

Die 1875-skildery deur die Franse matroos Ambroise Louis Garneray op die volgende bladsy beeld 'n walvisjagboot uit wat deur 'n spermwalvis vernietig word.

**Skildery deur die Franse matroos
Ambrosie Louis Garneray**

'n Ensiklopediese Boek

Moby-Dick as 'n ensiklopediese boek, wat gebruik maak van 'n wye verskeidenheid historiese, wetenskaplike en fiktiewe bronne, waarvan baie in die "Uittreksels"-afdeling aan die begin van die boek gelys word. Op een vlak is dit 'n eenvoudige avontuurverhaal wat kaptein Agab volg op sy soeke om 'n walvis te vernietig. Dit is egter ook 'n verkenning van die natuurlike wêreld, en Ismael onderbreek dikwels die narratief om lank oor biologie, walvisse en walvisjag te praat.

Die boek het ook 'n visioenêre aspek, wat dikwels suggereer dat oppervlakkige voorkoms 'n geestelike werklikheid verberg. Beide Ismael en Agab besin oor wat werklik is en wat waargeneem word, en bevraagteken die rol van die verstand, die sintuie en hul eie ervaring.

Melville se taal is hoogs literêr en put uit 'n reeks style, van alledaagse gesprekke tot Shakespeare se alleensprekings. Hy vang ook die toon vas van eiesoortige 17de-eeuse skrywers soos Thomas Browne en Robert Burton, wat die vertelling 'n ryk, sonore kwaliteit gee wat beide modern en argaïes is. Hierdie elemente van die roman het dit 'n verbiedende reputasie onder lesers gegee - soos die wit walvis vir die bemanning van die Pequod, kan dit beide ondeurgrondelik en monsteragtig lyk.

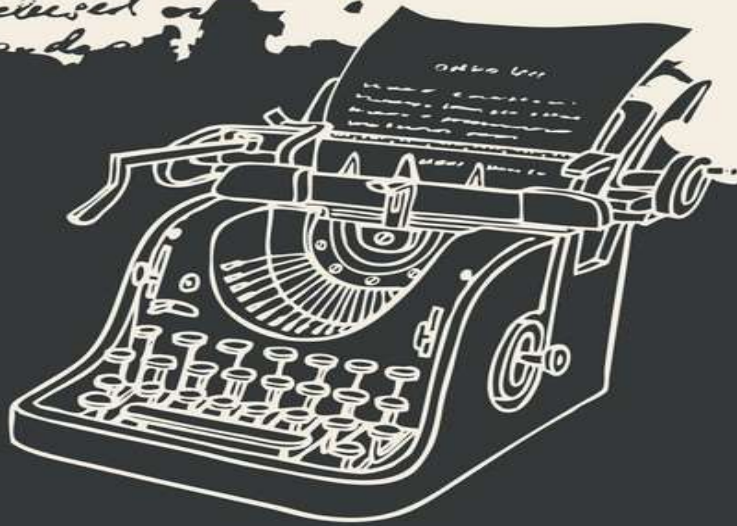
Na die gemengde ontvangs van Moby-Dick, wat geprys is vir sy krag en tog gekritiseer is vir sy buitensporighede, het Melville voortgegaan om romans en kortverhale te skryf, maar aan 'n publiek wat al hoe meer reageer. Dit was eers in die 1920's, lank na Melville se dood, dat sy werk herontdek is en Moby-Dick erken word as die beste boek van een van Amerika se grootste skrywers.

*“En toe was dit, dat Moby-Dick
skielik sy sekelvormige
onderkaak onder hom ingevee
het, het Agab se been weggeoes,
as 'n grassnyer 'n grashalm in die
veld ... Daar was dus geen rede
om te twyfel dat sedert daardie
tyd 'n byna noodlottige
ontmoeting, Agab het 'n wilde
wraaksug teen die walvis
gekoester, des te meer daarvoor
geval dat hy in sy woedende
morbiditeit uiteindelik met hom
kom identifiseer het, nie net al sy
liggaamlike ellende nie, maar al
sy intellektuele en geestelike
ontsteltenis. Die Witwalvis het
voor hom geswem as die
monomaniese inkarnasie van al
daardie kwaadwillige
agentskappe wat sommige
diepmense voel in hulle eet,
totdat hulle oorbly met 'n halwe
hart en 'n halwe long.”*

Melville se Tydgenote

Melville was een van 'n generasie groot Amerikaanse skrywers wie se werk die 19de-eeuse Amerikaanse letterkunde definieer het.

Die digter Walt Whitman, die essayiste Ralph Waldo Emerson en Henry David Thoreau, en storievertellers soos Edgar Allan Poe en Nathaniel Hawthorne, het almal meesterstukke opgelewer wat van hul tyd was, maar tog ook verder gegaan het. Sommige van hierdie skrywers, veral Emerson, was geassosieer met 'n literêre en filosofiese beweging bekend as Amerika Transendentalisme, wat 'n idealistiese en intuïtiewe benadering tot literatuur en die lewe bevorder het, eerder as een wat op materialisme gebaseer was.

Omstreeks die tyd wat hy *Moby-Dick* geskryf het, het Melville 'n hegte vriendskap en korrespondensie gesluit met Nathaniel Hawthorne, skrywer van *The Scarlet Letter* (1850), aangetrokke tot beide die man en wat Melville gesien het dat Hawthorne aan 'n vriend geskryf het: "Wat 'n boek wat Melville geskryf het! Dit gee my en idee van veel groter krag as sy voorafgaande."

**Nathaniel Hawthorne, Skrywer
van *The Scarlet Letter* (1850)**

Uitgewers Ooreenkoms

Die prentjie op die volgende bladsy wys die voorblad van 'n tweeblyksy-kontrak tussen Melville en sy Amerikaanse uitgewers, *Harper and Brothers*. Dit wys 'n laaste minuut verandering wat Melville self aan die boek se titel gemaak het. "Moby-Dick" verskyn as 'n nota langs "*The Whale*", wat die oorspronklike titel van die boek was en wat vir die eerste Britse uitgawe gebruik is.

✓
Agreement. Copied

Between
Harper and Brothers
and
Herman Melville

Sept 12 1857.

The Whale. "Choby Dick"

To be kept by
H & B —

Copied

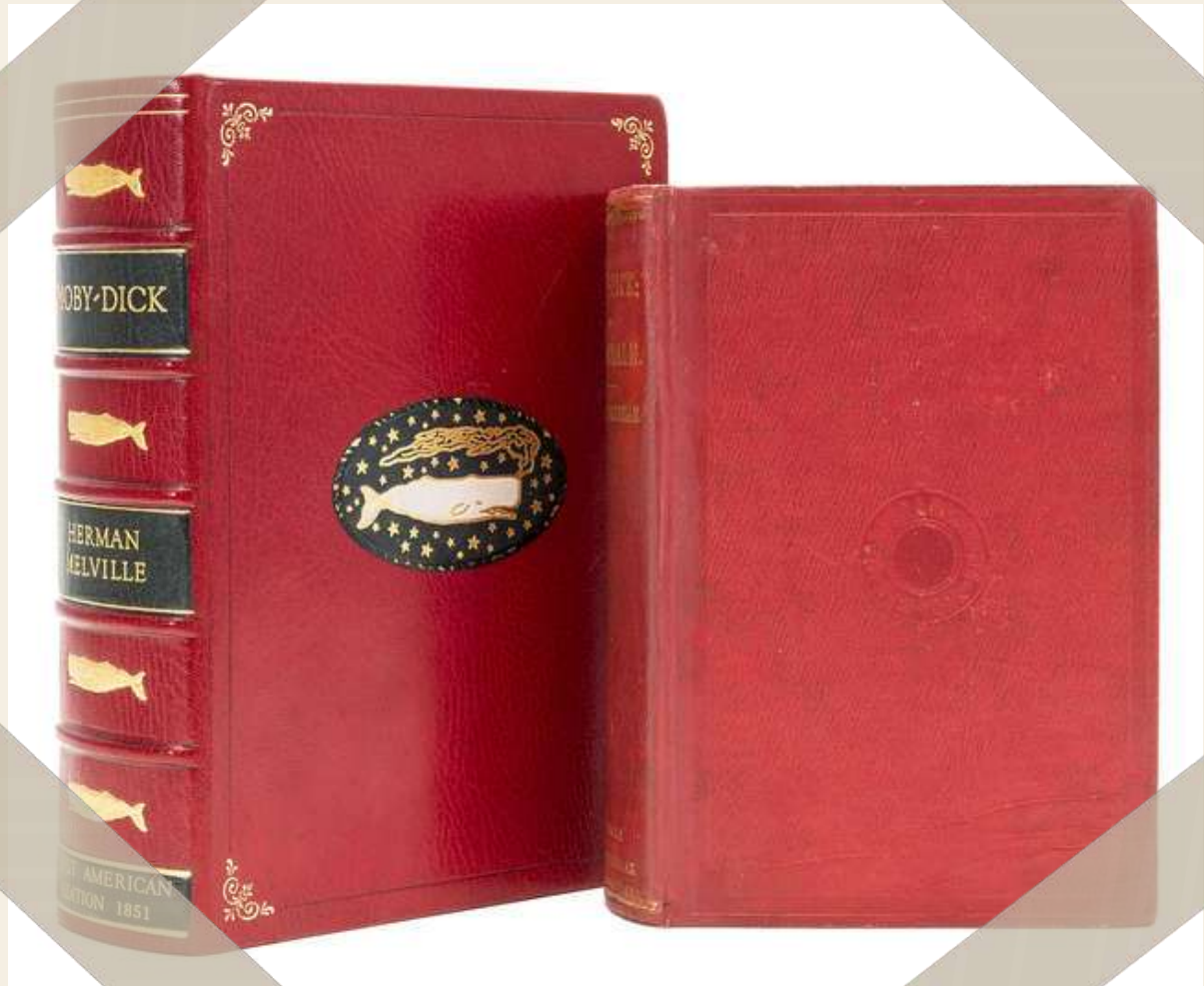
**Kontrak tussen Melville en sy Amerikaanse
uitgewers, Harper and Brothers**

Eerste Amerikaanse Uitgawe

Melville se roman is die eerste keer in New York en Londen gepubliseer in 1851. Die Amerikaanse uitgawe, uitgegee deur Harper and Brothers, het 'n fout in die titel gehad. Daar word deur die hele roman na die walvis as "Moby-Dick" verwys - 'n naam wat slegs een keer in die teks koppelteken word, vermoedelik per ongeluk.

Die Britse uitgawe, wat deur Richard Bentley uitgegee is, was bloot getiteld *The Whale*, en het weens 'n drukkersfout verskyn sonder die laaste hoofstuk waarin Ishmael verduidelik hoe hy oorleef het om die verhaal te vertel.

**Eerste Amerikaanse uitgawe van Moby
Dick**

THINK

DIGITAL ACADEMY

